

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadók hivatalában átvéve:	
Egész évre	10 kor.
Hogyodóvra	4 .
Könyves házas korára:	
Egész évre	20 kor.
Hogyodóvra	8 .
Világos postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Hogyodóvra	6 .

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétvége és ünnepi napok kivételével

Szerkesztőség és kiadók hivatala:
Nagyvárad, Apáczai-utca 8.

A szerkesztőség kizárólag visszafizetésre vagy megfizetésre nem vállalkozik.

Hirdetések és hirdetéses kiadók hivatalában intézendők.

Magyarországi árak és árték.

NAGYVÁRAD, jan. 28.

Emberevők.

A Salamon-szigeteken maradt fent a fajtája azon vadaknak, kik embert esznek.

Ha idegen kerül közéjük, fehér ember, kinek nincs meg a jellegzetes szaga, ez elég arra, hogy felfalják.

Ilyenféle Salamonok bőven akadnak a Magyarországi ábrázataira üledett sajtóban.

Kerüljön csak egy fehér ember közéjük, a kin nincs meg az ő jellegzetes szaguk, rögtön kész az emberevés.

Bartha Miklós a második pörében is megkapta igazságát. A ki őt meggyalázni akarta, arra visszafordult a gyalázat és mégis ebben a pörben Bartha a vesztes épp úgy, mint minden hasonló pörben a megtámadott veszít.

Tessék csak elgondolni, hogy az a sértő cikk 1901-ben jelent meg, az ítélet pedig 1903-ban.

Ennyi ideig kellett a megtámadottnak viselni a rágalmat.

És hogyan készül az ilyen rágalom? Először felhasználják a pletykák. Mondják... hallotta kérem... ki hitte volna... stb. Aztán szociálista gyűlésen, hol Istent és embert csak szidni szoktak, mint vádat hozzák fel a pletykát. aztán egy zúglop, miat tényt írja le gyalázkodó kifejezések közben. Ezt a cikket átveszi tíz-husz lap s a rágalmazott mire ébredni kezd, már az ajkáig ér a pocsolya.

Akkor törvényes védelemhez nyul. Eltelik két év. Ez idő alatt foly a rágalom és tapad, mint minden piszok, végre ítéletre kerül a dolog.

Egyik patkányt megfogják a sok rágcsáló közül. A lapok nagy része, az érdeklődésben lévők jajgatni kezdenek, miért fogták meg éppen ezt, miért nem mást. A megcsipett alak hivatkozik arra, hogy ő csak elhangzott és nem inkriminált vádat hozott fel éppen azért, hogy a megvádolt védhesse magát; majd mikor meggyalázó megjegyzései, melyektől sértő cikke hemzseg, jóhiszeműségét neveltségessé teszik, akkor az utolsó hatásos szalmaszállhoz kap — bizonyítani akarok.

Nem azt, a mi a cikkben foglaltakra vonatkozik, hanem három év összes pletykáit, melyek miatt nem neki kell felelni s melyet másik három évig se tárgyalna le a törvényszék s ha tárgyalna is, a bűnügy meritumára be nem folynék.

Igy aztán annyit elér az emberevő, hogy ha elítélik is emberevésért, úgy tünetheti fel a dolgot, hogy tán nem is volt ember, a kit felfalni akart.

Éppen azok a lapok, melyek Bánffy-nak minden erőszakosságát, csunya pártkasszáját, holmi levél-féle indiskreczióját, ex-lexét, ischlii klauzuláját, botrányos közjogi, földrajzi és szociológiai tudatlanságát elnézték, türték, hogy a magyar zászlót véletlenül összetakolt három színű darabnak nevezze a horvát zászlósértés idején, hosszannával üdvözölték az ellenzék kerékkötőit, kik nyílt cinizmussal támo-

gatták írásban, szóban és a házbán Bánffyt, hosszannát zengtek a közgazdasági tevékenykedőknek, tájékoztak az inkompatibilitási törvényjavaslatért stb. stb., éppen azon lapok támadják Barthát. Éppen a Magyar Szó, ez az ad hoc Bánffy-lap beszél Bartha durva irmodoráról, kiknek stílusát legjobban Vészi jellemezte egy szerkesztői üzenetben, olyan állathoz hasonlítva e finom erkölcsi érzékű írókat, melynek csak a tora ér valamit.

Igenis szükség van rá, hogy nemzetünk képét megmosdassák már a ráakódott zugsajtótól, és legalább annyit tegyenek meg a sajtó becsülete érdekében, hogy kétes egzisztenciák, vagy börtönviselt emberek ne vehessenek tollat a kezükbe.

Fáklyákat a sötétbe, ne szegény legényeket; sajtót, ne prést; pennát, ne revolvert.

Ez a közélet tisztulása.

P—y.

A pénzügyi bizottság ülése.

A képviselőház pénzügyi bizottsága január hó 30-án ülést tart. Tárgya: a pénzügyi tárca költségvetésének tárgyalása és az apróbb tárczák fennmaradt tételai; ugyanakkor tárgyalják az udvartartást is.

A zászló-kérdés rendezése a hadseregben.

A »M—g« szerint a közös hadsereg zászlóját a következőképpen rendeznék. A zászló-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Női irás.

— Bosnyák elbeszélés. —

Irta: Mulabdić Edhem.

A csarsija (bazar) felső végén, ott, ahol az utcák háromfelé ágaznak, öreg kut áll, amelyből emberemlékezet óta jéghideg víz ömlik, olyan vastag sugárban, mint az ember ökle. Az idő megbarnította a kut kőpilléreit és Isten tudja, hányszor kellett kiváltani a fából készült vályut, amíg valaki rászánta magát, hogy kővályut állítson oda. Ennek a külső része is már egészen kicsorbul, mert mindenki rajta élesíti a biciskáját.

Nézzétek csak az eleven életet, amely esténként a kut körül pezseg: gyermekek, szolgálányok, szolgálólányok sűrűnek-forognak, tolonganak. Mindenki siet, mindenki elsőnek akar vízhez jutni. Ezenközben a korszok összeütözköznek, csattognak és zörögnek. Majd a szomjas lovak közelednek a vályuhoz. Ilyen mozgás uralkodik itten minden este, egészen addig, míg le nem száll az éjszaka.

De bármennyi ember forduljon meg erre-felé, senkinek sem jut eszébe, hogy csak egy pillantást vessen Cserim bég házára, amely büszkén áll ott az utcán. Mindenki tudja, hogy Cserim bég gazdag, de hirtelenharagu ember; mindenki tudja, hogy leánykája, Vassz-

fija szép, mint a vila (tündér). És a fiatal bég és agák (nagy- és kisbirtokos urak) mégis közönyösen vezetik menjeiket az itatóhoz. Egyikük sem fürkészi a magas ház ablakait.

A mogorva természetű Cserim bég nem szenvedhetette a város fiatalságát. Ellenszenvé különösen azóta nőtt nagyra, amióta megnyitottak az új iskolák és az ifjuság özönlik oda, ahol, amint Cserim bég mondja, mindent tanulnak, csak törököt semmit. A bég és barátai szerették volna megakadályozni az új iskola felállítását, hanem a kajmakám (polgármester), aki maga is török, kezébe vette az ügyet és személyesen nyitotta meg az iskolát. Cserim bég ekkor dühösen rátámadt az apákra:

— Hála Istennek, nekem nincsen fiam, aki megromolhatnék. Aki szereti a gyermekét, az őrizkedjék attól, hogy iskolába küldje.

A következő évben arról volt szó, hogy leányiskolát is állítsanak. Erre már az egész város fölzdult és Cserim bég vezetésével a polgármesterhez sietett.

— Most már elég legyen, dühöngött a bég; vigyétek a fiánkat katonának, de az asszonyokat hagyjátok békében.

Es később, amint a csarsijában megjelent az összegyűlt nép előtt, így szólott:

— Egyenlően veszedelmes, ha az asszonynak irótollat, vagy az örülnek kést adtok a kezébe. Ez már mégis csak sok.

Czélját el is érte. A leányiskolából nem lett semmi.

Ettől az időtől kezdve gyűlölte az apákat, akik gyermekeiket iskolába küldötték; de még inkább a fiatalembereket, akik az iskolában tanultak. Leányára azonban azoknak sem volt szabad gondolniok, akik hívek maradtak a régi szokásokhoz.

A házával szemközt levő kavanában (kávéházban) Cserim bégnek törzszakozása volt. Onnan tartotta szemmel házát, sőt nagy hangerővel parancsokat is osztogatott cselédeknek, amint a kapuban megjelentek. Azok a fiatalemberek, akik szívesen járkáltak Cserim bég háza előtt, rendszeren megnézték, nem üle az öreg a kavanában, mert ha ott nem látták, akkor odahaza kellett lennie és ez még veszedelmesebb volt.

Különösen sűrűn fordult meg erre-felé Malicsbegovics Emin. Karcsu, szép ifju, aki éppen egy évvel ezelőtt hagyta el az iskolát. Sötétpej paripáján estéről-estére pontosan megjelent a kuteál. Száguldva jött a mezőről és mindenki csodálta, hogy gözölgő lovát az itatóhoz vezeti. O keveset törődött ezzel, mert felülről egy fürkésző szempár észrevette, hogy figyelmesen nézegeti az ablakokat. Cserim bég jobban gyűlölte őt, mint bárki mást. Ha meglátta az utcán Emin béget lóháton, úgy elfintorította mogorva arcát, hogy szemé eltűnt vastag szemöldöke mögött. Es a felesége, az még százszor rosszabb volt.

Emin bég cigányokkal és koldusasszonyokkal kémleltette Cserim bég házát. De nem kapott más hírt, mint hogy Vasszija

rudja a Habsburg ház színeit viselné, magát a lobogót pedig mind a két oldalon másformán festenek. Az egyik oldalon Ausztria és a tartományok címerei csoportosulnának a közepén álló kétféjű sas körül. A zászlónak ezt az oldalát a sárgafekete szín szegélyezné. A másik oldalát középtől felfelé Szűz Mária képe díszítené, alatta pedig kétoldalt egy-egy angyal tartaná a Szűzanya képe felé fordítva Magyarországot és társországi címerét. Ezt az oldalát a zászlónak a magyar nemzeti szín övezné körül. A zászló Ausztriát illető oldalán semmi magyar vonatkozású szín és címer nem lenne, sem a magyar oldalán semmiféle osztrák vonatkozás.

Az uzsora-törvény.

Az uzsora-törvényjavaslat az igazságügy-minisztériumban teljesen elkészült s még az uzsora-törvényjavaslati vita folyama alatt a képviselőház asztalára kerül. Teljes befejezést nyert az üzletek átruházására vonatkozó törvényjavaslat is és Plósz Sándor igazságügy-miniszter a két javaslatot egyidejűleg fogja a képviselőházban beterjeszteni.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, jan. 28.

Elnök: gróf Apponyi Albert.

Bejeleni, hogy a főrendiházban a képviselőház által oda felterjesztett törvényjavaslatokat elfogadták és így azok szentesítés végett a Felsőházhoz terjesztetnek.

Elnök: Napirend előtt a miniszterelnök ur óhajt elterjesztést tenni.

Szell Kálmán miniszterelnök: (Halljuk! Halljuk!) A Ház asztalára teszi a *kiegészítő javaslatokat*. Elsősorban a vám- és kereskedelmi szövetség újabb 10 évi megkötéséről, az autonóm vámtarifáról, a külkereskedelmi statisztikáról, két törvényjavaslatot az üzletek kétszeres megadóztatása és a vasúti szállítási szabályozásáról. Indítványozza, hogy a vámszövetségről szóló javaslat a közgazdasági és pénzügyi, a vámtarifáról szóló javaslat a közgazdasági, a többi a megfelelő bizottságokhoz utasíttassék.

Elnök: Ennek értelmében intézkedik.

Az interpellációs könyvbe három interpelláció van bejegyezve.

Elnök: Az interpellációk idejét egy órára tűzi ki.

Következik a napirend

az uzsora-törvényjavaslat

folytatólagos tárgyalása.

Udvarny Ferencz: A javaslatot nem fogadja el, mert az új nagyobb terhet ró az országra. Kikél a *tisztiszolga* intézmény ellen. Tessék azokat az ifjú legényeket kiképezni s találjon rá módot a miniszter, hogy a tiszturak szolgálként nem besorozott katonákat használjanak. Mindjárt megrikkulna az utcákon az ehhez csapatok sorai. (Helyeslés a bal és szélsőbalon.) A honvédkertületi adatlusságok négy éve lettek kreálva és még sincsenek betöltve.

Hát mire való ez az állás akkor? A kormány azt mondja, hogy esetleges mozgósítás esetén a behívott póttartalékosok és népfelkelők részére legyen kikerítve kinevezhessenek hadvezetők gyanánt. Helyteleníti ezt. Van nekünk elég fiatalon nyugalmazott főtisztök, nevezzenek ki azokból. Az sem helyes, hogy penzionált magasrangú tiszték éppen olyan fizetést huzzanak, mint az aktív szolgálóak. Vigyáznunk kell minden krajczárra. (Ugy van! a balon.) Helyteleníti a fényes egyenruhákat, nem külsőleg, de belsőleg érvényesüljön az. Nincs értelme azoknak a drága uniformisoknak.

Gabányi Árpád: Papagályoknak öltöztetik fel.

Udvarny: A magyar nyelvet ma már magyar ezredeknél sem lehet hallani. Erzelmet pedig hiába keresünk. Hangoztatták, hogy a hadsereg mindig csak veretett, győzelmet nem tud felmutatni. Más idők voltak akkor, midőn a magyar ezredek magyar vezényszó és a Rákóczi-induló hangjai mellett indultak a csatába. E nép mindenkor szívesen áldozott és áldoz arra, ami magyar.

Kubik: De csak arra.

Udvarny: De idegen intézményekre áldozni nem fog. (Ugy van!) Miért kényszerítik e népet arra, hogy idegen kommandó alatt szolgáljon, melyet nem tud.

Kubik: Es nem akar!

Udvarny: Határozati javaslatot nyújt be, hogy a javaslatot vegye le a Ház a napirendről. (Helyeslés.)

Zichy Jenő a kormány ellen.

Zichy Jenő gróf: Sajnálja, hogy a honvédelmi miniszter javaslatával ellenkezésbe kell

jönnie. (Eljenzés.) Előre kijelenti, hogy ő a javaslatot el nem fogadja. (Hosszas éljenzés, taps a balon és szélsőbalon.)

Rakovszky: Hol vannak a többi netazeti pártiak?

Kubik: Elaludtak.

Zichy: Talán senki sem fogadta nálam nagyobb örömmel, nagyobb tisztelettel és nagyobb idealizmussal az új miniszterelnököt, abban a reményben és abban a hitben, hogy az új aerával ilyen, az országot nehezen sújtó törvényjavaslatok többé nem fognak a Ház elé hozatni! (Elénk helyeslés az ellenzéken.) Ezt gondoltuk, ezt reméltük, de sajnos, a körülmények úgy fordultak, még az önkök akaratja ellenére is, amint azt báró Solymossy mondotta, hogy ma abba a helyzetbe kerültek, hogy ezen törvényjavaslatokat, amelyeket valamenynyien az országra nézve lesújtóknak tartanak, mégis ideterjesztik. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.)

Rakovszky István: Ezt Solymossy maga mondta.

Solymossy: Azt mondtam, hogy szükségből.

Zichy: Nem fogadja el a javaslatot. (Viharos taps, éljenzés az ellenzéken.)

Mindig azt tartotta szem előtt, mi üdvös az országra. Hogy a javaslatot nem szavazza meg, megfelel a választóiuak teli igéretének. (Helyeslés.) E javaslat a nemzet vagyonát támadta meg. (Ugy van! a szélsőbalon.)

Gabányi: Ezzel Fejérváry nem törődik!

Zichy: Felolvas néhány kérvényt, amely a javaslat ellen szól. Mit gondol a kormány — ugymond — akkor amidőn az ország jajkiáltásai így nyilatkoznak meg és mégis idehozza a törvényt. (Zajos helyeslés.) Mivel indokolják e javaslatot! Mindig nagyhatalmi állással.

Fejérváry: Mondtam én azt tegnap? Nem mondtam. Hát akkor ne hivatkozzon rám! (Zajos ellentmondások a szélsőbalon.)

Zichy: Báró Solymossy hivatkozott rá. Hát nem ez a mi politikánk. Ha nem az, hogy az országot idebenn fejlesszük, belsőleg tegyük nagygyá! (Zajos éljenzés a szélsőbalon.)

Kilép a pártból.

Mindezekkel szemben *levonja a konzervenciát*, tudja, hogy a *pártban többé már nincs helye*. (Hosszas, szűnni nem akaró taps és éljenzés a balon és szélsőbalon.) A szónokot az egész bal és szélsőbal sorra üdvözl. Felkiáltások: Öt percet kérünk! Az éljenzés folyton meg-megújul. Felkiáltások: Eljen gróf Zichy Jenő.)

Elnök az ülést öt percze felfüggeszti.

szép, mint a hegyek tündére és hogy az anyja sohasem tágit az oldala mellől.

Egy kései őszi estén, amikor zuhogva hullott az eső, Emin bég megint a kuthoz ment és epedve nézte az elfüggőnyözött, megvilágított ablakokat, amelyek mögött a számára legdrágább lény élt. Sokáig állott ott viharban, esőben. Azután néhányszor le- s fölment a ház előtt, majd visszatért a kuthoz.

Hirtelen nyikorgott a kapu. Szolgaleány jött ki koróval az utcára, hogy vizet merjen és nem kevésbé csodálkozott, hogy találkozik valakivel ebben a gonosz időben. Emin bég összeszedte bátorságát, a legényhez ment és kezét vállára téve, megszólította:

— Omár!

A legény tetőtől-talpig végigmérte az idegent, aki halk hangon kérdezte:

— Hogy van fiatal urnőd?

— Megbolondultál, bég, felelt gorombán a legény.

— Hallgass meg!

— Hagyj el!

— Omár, kezdette megint a bég, valamit a szolgálka kezébe nyomva, mindenre kérék, add át neki üdvözlömetem.

— De hiszen ismered Cserim béget, ellenkezett a legény, markát nyitva tartva, mintha nem akarná elfogadni a pénzt.

— Persze, hogy ismerem, de csak egy üdvözlötől van szó.

— Ha az öreg megtudja...

— Akkor menekülj hozzám.

— Meg fog ölni.

— Ne félj semmit, sugta Emin bég és gyorsan távozott, nehogy valaki észrevegye.

A szolgaleány még sokáig habozott, amíg végre zsebébe dugta a nehéz pénzdarabot.

* * *

Egész hét eltelt, a nélkül, hogy a szolgálka alkalmat talált volna az üzenet átadására. Egyedül úgy sikerülhet ez, ha az öreg Fatura segítségét veszi igénybe. Fatura belső cseléd, aki Cserim bég házában őszült meg.

Emin bég mindennap megjelent a kuthán; minden este számtalanszor elsétált a ház előtt. Mindhiába! Senki sem jött, aki választ hozott volna.

Egy este végre Omár halotthalványan kisont a kapun, valamit Emin bég kezébe nyomott és rögtön visszafutott. A bég izgatottságtól remegve ment haza. Csak ott bontotta föl a kis csomagot. Egy kávészem, egy darabka cukor és egy darabka szén hullott ki belőle.

— Oh, Istenem! kiáltott a bég. Egy kávészem: szive megreped értem. Egy széndarab: érettem ég. Egy cukordarab: ilyen édes vagyok én neki.

Es számtalanszor összecsókolta a kávé, szemet, cukrot.

* * *

Hideg volt a téli éjszaka.

A nagy hópelyhek olyan sűrűn hullottak, hogy egy lépényire alig lehetett látni.

Az esti imádság éppen véget ért; az emberek a mecsetből visszatértek a kavanába. A piaczi kávéházban mély csönd honolt, jóllehet a párás ablakon át látni lehetett, hogy sokan vannak benn. Az emberek azért viseltek magukat olyan csöndesen, mert az öreg guzlár hősi datok: t énekelt és énekét a guzla elnyújtott hangjaival kísérte. Senki sem merete egyetlen mozdulattal sem megzavarni a némaságot, nehogy a guzlár egy szava is veszendőbe menjen.

A fiatal bég ezidőtájt Cserim bég házához lopózott és kavicsot hejtött a cselédszoba ablakára. Omár kijött a szobából és jeit adott az öreg Faturának, aki viszont fiatal urnőjét értesítette. A leányka anyja mellett ült és összerendezte az ijedtségtől. Még egy pillantást vetett anyjára, aki szerencsére éppen egy látogatóba jött asszonynyal beszélgetett. Azután fölállott, észrevétlenül elhagyta a szobát, majd egy perc alatt a kapuban termett, ahol Emin bég fogadta és kézenfogva megszökött vele. Omár és Fatura utánuk, mint esketési tanúk.

Az öreg guzlár éppen ott tartott hősköltevényével, ahol Budal-Tal a kurok országába jut és fölmegey az udbinai bán büszke várába, amikor hirtelen pisztolylövés dördült el az utcán. A hallgatók mind felugráltak ülőhelyeikről, az öreg hegedűs elnémult és többen egyszerűen így kiáltottak:

— Leányszöktetés!

— Folytasd csak, szóltak megint mások. Valaki nőstül. Isten áldja meg öt boldogsággal!

Szűnet.

Szűnet után

Bernáth Lajos: A javaslatot nem fogadja el. Az ország már is alig képes a terheket elviselni, újabb terhek alatt összerogy. (Ugy van! a szélsőbalon.) Meggyőződése, hogy minden magyar embernek hasonlóképen kellene gondolkozni. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Fejérváry válasza.

Fejérváry: Röviden óhajt reflektálni az eddig elhangzottakra. Az ellenzéki pártok vezérszónokai emlegették az önálló nemzeti hadsereget. Kijelenté röviden, hogy e tétel nem léphet. (Mozgás a szélsőbalon.) E kívánság nem a nemzet többségének akarata, nincs benne a pragmatika sankcióiban sem. O tehát kérdéssel nem foglalkozik. A benyújtott határozati javaslatok a részére hát nem reflektál. A többi óhajokkal szemben ama állást foglalja el, hogy a sokat hangoztatott nemzeti követelményekkel szemben a hadügyi kormány nem zárkózott el soha (Felkiáltások a szélsőbalon: Csak új példát mutasson.) Nem zárkózott el addig a határig, míg az a közös hadsereg alapja ellen nem irányul.

A kívánságokat 3 kategóriába osztja. Az első mindjárt a legközelebbi jövőben teljesíthető lesznek. Így a **katonai perrendtartás**. A tárgyalások e téren már haladtak. Terminust nem mondhat. (Zaj a szélsőbalon. Felkiáltások: Hát akkor mit ígér!) A **czimer és zászló** kérdését illetően már tárgyalások folynak. (Mozgás a szélsőbalon.) Reméli, nemsokára el fog intézódni az is.

Ami a **magyar tiszteknek a magyar hadseregben** való szolgálatát illeti, a **legfelsőbb kézirat már meg van** s a jövőben majd érveket szereznek ennek is. (Mozgás a szélsőbalon.) A tarackkötetekkel már ugys lekéstünk. (Gúnyos nevetés a szélsőbalon.) A hadügyi kormány a 6000 **póttartalékos behívásról elállott**. (Helyeslés a jobboldalon, zaj a szélsőbalon.) Szóba hozzák a guzsbakötést is, hogy azt a katonaságnál töröljék. Nos hát a kérdést tanulmány tárgyává fogja tenni a hadügyi kormányzat. (Mozgás a szélsőbalon.) Minden magyar katonai akadémiában **kötelező a magyar nyelv**. A reáliskolákban hetenként 4 óra magyar nyelv és 2 nap magyar társalgás. A Theresianumban szintén lesz magyar nyelvtanítás. (Helyeslés a jobboldalon. Zajos ellentmondások az ellenzéken: Ez nem elég!)

Ami a többi kívánságokat illeti, azokat is figyelembe fogja venni a hadügyi vezetőség. A **kétéves szolgálatot** illetően fenntartja nézetét, nem helyesli azt. Sokkal nagyobb terheket róna az országra. Különben ez iránt majd megteszi

annak idején előterjesztését, addig türelmet kér. (Zaj a szélsőbalon. Elnök csenget.) Köszönetet mond az ellenzéknek, hogy élesen nyílt, de objektíve veszi bírálata alá az ügyet. (Zajos ellentmondás a szélsőbalon.) Kéri szavai tudomásul vételét. (Helyeslés jobbról, ellentmondás a szélsőbalon.)

Darányi Ferencz beszédét holnap óhajja elmondani.

Elnök: Beleegyeznek. Következnek az interpellációk.

Draskovics a szászoknál uralkodó száj- és körömfájásról, Benedek János a nyomtatványok utcai elárúsításáról és a boncztanintézet miatt interpellál.

Draskovics interpellációjára Széll válaszolt. A Ház válaszát tudomásul vette.

Ezután az ülés véget ért.

Az Orsolya-zárda próbabálja.

Kedves, virágos külsőt öltött tegnap az Orsolya-zárda nagyterme. Mintha bájos kicsi feszlő bimbócskákkal hintették volna tele a parkettet, fehér rózsaszín, kék ruhában piczike leánykák tették meg az első lépést a parketten. Olyik még alig látszik ki a kis fehér bálcipőcskéből; de azért ennyival komolysággal járja a bosztont, s mikor a francia négyesben felhangzik a vezényszó, »urak egygyel előre!« kifogástalan eleganciával nyújtja karját az előtte levő kis társának.

— Kérem, nagysád!

Mert hát olyan bál volt ez, hogy az urak is, meg a hölgyek is mind apró kis leánykák, a kik közül legfeljebb azon lehet a különbséget észrevenni, hogy a tiszteletbeli »urak« igyekeznek lehető haragosan komoly képet vágni.

A kicsinyek vidám mulatságára összegyűltek számosan városunk előkelőségei közül. Bálózó leányok, kik még nem is olyan régen szintén ezen a parketten társnők karján tettek az első próbát a tánc nehéz mesterségéből. Mamák, a kiket ez a zárda nevelt fel, s akik most gyermekeikben gyönyörködnek. Es komoly urak, akiknek jól esik az élet sarából egy órára ebbe az ideális világba menekülni, a hol bármerre tekintenek, mindenütt csak virágot, mosolyt, derűt látnak. Méltó kerete volt a bájos képek a díszes nagyterem, hol

igazán méltó önérettel járkalhatott Palotay prelátus, ki most is elragadta a vendégeket szeretetreméltó kedves modorával.

A próbabál d. u. 3 órakor kezdődött, s az esti órákba is átnyúlt. Egyik tánc szebben sikerült, mint a másik. Nemcsak a rendes szalontáncokat — köztük a legújabb felkapott bosztont — járják a kicsinyek meglepő precízül, hanem a legváltozatosabb műtáncokat is. A táncok betanítása **Sára Miklóst**, a régi kitűnő hírnevű táncmestert dicséri, az általános jó hangulat pedig **Makucz Ernőt**, a zárda előzőeken lelkészét, kinek minden növendékéhez, minden vendéghez volt néhány kedves szava.

Volt néhány különösen érdekes táncműtárvány is. Így bemutatkozott négy bájos kis csöppség, **Hlatky Duczika**, **Schweiger Leonka**, **Németh Ilonka** és **Steinhardt Rózsika**, mint Nagyvárad legkisebb bosztontáncosai. Legkisebbek, de a legjobbak közé tartoznak. Az meg éppen kedves jelenet volt, mikor a kisebbik »kisasszony« egyszer elhibázta a lépést, mire az »ur« megharagudott, kapta magát s egyszerűen faképnél hagyta Ö Nagyságát. Persze, mint udvarias »férfi« később meggondolta a dolgot, s aztán újra szépen felkérte a kis búsuló babát.

Aztán egyszer csak előkerül egy nagy skatulya. **Palotay László** prelátus nagy érdeklődéssel nézi, mi lehet benne, mikor felpattan a fedele s kitánczol belőle két kis baba: **Bulyovszky Erzsike** és **Németh Ilonka**. Peczelesen eljárák a babatáncot s aztán megint beugrálnak a skatulyába, a közönség viharos tapsai között.

Remekül sikerült a tarantella is, csörgő dobokkal s végül ügyesen csoportosított élőképpel.

Valamennyi növendék egyformán dicsőségére válik mesterének; ha azonban mégis egyeseket meg kell külön említenünk, kiemeljük a kis **Szeghy Iduskát** (H.-M.-Vásárhely) a ki általános feltűnést keltett sikkes könnyed tánczával, továbbá a fentebb említettek kivül **Popeszkú Gizikét**, **Nagy Sárrikát**, **Hanzély Iluskát** és **Rigó Csillát**. A kis tánczosnők névsorát a következőkben adjuk:

Gyenes Margit, Nagy Sárrika, Hanzély Ilonka, Chrisztó Izmen, Rigó Csilla, Weber Margit, Hlatky Duczika, Viszlai Bella, Schweiger Leonka, Sártori Anna, Horvát Miczi, Bulyovszky Erzsike, Barényi Tinike, Beczkay nővérek, Geleta Alice, Vajna Juliska, Szabó nővérek, Kovács Erzsike, Popeszkú Gizi, Ötömösi Olga, Masauer Juliska, Szeghy Iduska, Olasz Gizike, Asbóth Anna, Germán Margit, Lukács Et-lka, Benicz Gizike, Galaczi Irma, Anger Erzsike, Sziráki Piroška, Rozmis Erzsike, Legát Emike, Abelszauzer Betti, Tóbiás Kati, Popeszkú Flóra, Krucsán Ilonka, Bukta Janka, Gulácsi Erzsike, Berceki Anna, Szabó Ilona, Timár Anna, Varró Zsófi, Bartsch Emma, Bánáti Rozina, Német Ilona, Krausz nővérek.

A jelenvolt vendégek sorából sikerült a következőket összejegyeznünk:

Asszonyok: Hlatky Endréné, Asbóth Andorné, Hanzély Béláné, Geleta Gézané, Beczkai Arthurné, Nagy Jenőné, Sártori Endréné, Rózsa Gézané, Barényi Béláné, Vajna Józsefné, Ötömösi Sándorné, Marton Istvánné, Ficzek Lajosné, Imrik Gusztávné, Olasz Elemérné, Horváth Gézané, Gődény Sándorné, Varró Domokosné, Sára Miklósné, Miskocz Barnabásné, Miskocz Ferenczné, Szőke Gyuláné, Jersák Istvánné, dr. Schweiger Edéné, dr. Papp Oszkárné, özv. Tóth Mártonné, Harmathy Károlyné, Cziffra Gerőné, Pekanovits Imréné, Sztarill Ferenczné, Papp Imréné, Ficzek Emilné, Ferdényi O. Ivérné, Bulyovszky Gyuláné, Sebestyén Erzsike, Putnik Béláné, Erdélyi Károlyné, Lau ch alezredesné, Germán Károlyné.

Leányok: Ficzek Margit, Kiss Ernesztin, Hlatky Margit, Örley Anna, Miskocz Lili, Irma, Agneska, Szőke Tika, Sebestény Edith és Amália, Latschny Irénke, Olasz Gizike, Papp Ella, Tóth

A guzlar folytatta előadását és megint mindnyájan lélegzetvétel nélkül hallgatták. Egyedül az öreg Cserim bég ült úgy, mintha izzó szén lett volna alatta. Habár bizonyosra vette, hogy a lövés nem neki szót, azért még sem tudta végighallgatni a hőskölteményt. Csöndesen fölállott és elment. Sokan kárörvendező vihoggal kísérték távozását.

Odahaza kétségbeesetten találta feleségét. Az asszony úgy viselte magát, mint az ördög.

— Vasszija eltűnt. Omár és Fatura is. Ok segítettek a szökésnél. Ok az esketési tanak . . .

Az öreg bég a szofára roskadt; ökölbe szorította a kezét és kétségbeesetten nyögött. Ezalatt pedig a város minden kávéházából hallatszott a kiáltás:

— Ingyen! Minden ingyen!

És olyan hangosan harsogott végig az utcákon, hogy az öregek is tisztán hallhatták:

— Emin bég lagzit ül!

* * *

Két hétig tartott Emin bég lagzija. A város egész lakossága, szegények és gazdagok meglátogatták őt. Cserim bég naponként látbatta, miképpen gyülekeznek az emberek az utcán, hogy csapatostul menjenek Emin bég házába lakmározni. Az öreg meg volt semmisítve. Legkinosabban érintette, hogy leg-

jobb barátai is elmentek vejének az ünnepségeire.

* * *

Egy esztendő eltelt, anélkül, hogy Cserim bég megjelent volna a csarsijában (bazárban). A kavanában is üres maradt a helye. Visszavonult életéből azt következtették, hogy nem akar megbocsátani gyermekeinek. Már az egész város zuglódott az öreg makacssága miatt. Mi kivétel voltál találhat Emin bég? Olyan férfit, amilyennek épen lennie kell. Még akkor is hiábavalónak bizonyult minden kísérlet arra, hogy megbéküljön gyermekeivel, amikor már megint kezdett emberek közé járni az öreg bég.

Hanem Emin bég mindezzel nagyon keveset törődött. Boldogan és megelégedetten élt hanumájával (asszonyával) és talizmán gyanánt őrizte a kávészemet, valamint a széndarabkát és a czukordarabkát.

A kibékülést csak akkor ünnepelték meg, amikor egy unoka saját lábán eldőzőgött nagyapjához és kezét csókolt neki.

Cserim bég még mindig erősen ellenzi, hogy a leányok irni tanuljanak. És még mindig nem tud semmit arról a titkos írásról, amelyet a veje olyan gondosan őriz. Még mindig nem tanulta meg, hogy a szenvedélynek nincsen szüksége bűtűre, hogy megértesse magát azzal, aki meg akarja érteni.

Karla, Harmathy Erzsike és Gizike, Pekanovits Margit, Cziffra nővérek, Kazinczy Mariska, Pop Stefike, Czeglódy Stefike, Székely Irma és Ilonka, Ferdényi Ilonka, Czajlik Bellike, Brányi Gizike és Böske, Cseresznyés Ilonka.

Notabilitások: Palotay László prelátus, Geleta Géza, dr. Schweiger Ede, Varró Domokos, Tóth Márton, Pálffy Béla, Makucz Ernő, dr. Papp Oszkár, dr. Némethy Gyula, Hlatky Endre, dr. Szemethy Géza stb.

UJDONSAGOK.

TAJEKOZTATÓ.

Jan. 29. Iskolaszéki ülés a városházán d. u. 4 órakor.
Jan. 29. A Csesztivó intézet felügyelő bizottságának ülése a városházán d. e. 10 órakor
Febr. 1. Kath. Szabad Liceum előadása.
Febr. 8. A nagyváradai kath. kör közgyűlése d. e. 11 órakor saját helyiségében.
Febr. 8. Gazdasági és iparbank közgyűlése.
Febr. 8. Biharmegyei Kereskedelmi ipar és terményhitelbank közgyűlése.
Febr. 15. Kath. Szabad Liceum előadása.
Márc. 1. Kath. Szabad Liceum előadása.
Márc. 14. Kath. Szabad Liceum előadása (estély).
Márc. 29. Kath. Szabad Liceum előadása.
Apr. 18. Kath. Szabad Liceum záróünnepélye.

Régészeti és történelmi múzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 8-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 8-5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

* **A pápa jubileuma.** A Vatikán közzétette a pápai jubileum programjának befejező részét. Február 19-én Szent Péter templomában Tedeum lesz, melyen **Rampolla** bibornok fogja az áldást osztani. Másnap a püspöki kuriák képviselői átadják a pápának az arany tiarát. Február 23-án megvendégszolgálnak ezer római szegényt. Március 3-án a pápa urbi et orbi áldást oszt. Tüdikén zenei akadémia lesz, melyen **Perosi** fog dirigálni. Ez alkalommal **Ferrata** bibornok latin ünnepi verset mond. Március 6-án a többi főtemplomban is ünnepi istentisztelet lesz. Április 28-án a világ katolikus szervezeteinek és egyesületeinek képviselői és küldöttségei gratulálnak a szent atyának.

* **A szikvizadó értékesítése.** Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának határozata értelmében a városi tanács utasította az adóügyi tanácsnokot, hogy tegye meg a szükséges lépéseket a szikvizadónak házikézelésbe vételére, **Komlóssy** József gazd. tanácsnoknak pedig meghagyta, hogy az árlejtést hirdesse meg a város ezen jövedelmi forrására.

* **A villamos vasúttal kötendő szerződés.** A nagyváradai gőzmozdonyú közúti vasut már hosszú évek óta huzza-halaszlja a villamos vasut kiépítését. Amikor már visszavette a 252,000 korona felét, elérkezett oda, hogy nem épít villamos telepet, hanem a városi villamos telepből szerzi be a forgalomhoz szükséges áramot. Ez helyes volna, csak hogy olyan poton áron szeretné a villamóramot, hogy ráfizetne a város. Ezzel a kérdéssel ismét csak húzódik a kérdés. **Köszeghy** József városi főmérnök nagy munkával s Hoor Mór, a Ganz-cég igazgatójának közreműködésével elkészítette a szerződés-tervezetet, amelyet az áramszolgáltatásra kötne Nagyvárad városa a közúti vasúttal. A szerződés-tervezetet tegnap terjesztette a városi tanács elé **Köszeghy** József főmérnök. Ennek alapján megállapította a város tanácsa, hogy ha a közúti vasut évi 400,000 hektovatt áram fogyasztást biztosít, hajlandó hektovatonként 12 fillérért adni; a további fogyasztás esetén 4-5 százezer hektovattig 9 fillérért, ezentúl pedig 8 fillérért számítja az áram hektovattját. **Köszeghy** József azt is bejelentette, hogy értesülése szerint ezt a közúti vasut nem hajlandó elfogadni, mert szak-

érői szerint a villamos vasútnak legfeljebb évi 330,000 hektovatra lesz szüksége. **Köszeghy** a más városok példájából ellenkező véleményen van. — Vita fejlődött ki azon pontnál, amely szerint az árammérők lepecsételendők. **Köszeghy** József ezt nem helyesli, mert akkor a közúti vasut embereinek állandó joguk volna a telepen való közlekedésre, ami sok kellemetlenségre vezetne. E helyett azt ajánlja, hogy az árammérő legyen szabad, s ha eltérés van 5%-on felül, az árammérő közötti különbözet arányszámát vegyék. Ha pedig az eltérés 5%-nál több, az árammérőket cseréljék ki s a vasúti és hajózási-felügyelőség állapítsa meg, hogy melyik óra a hibás. **Komlóssy** József tanácsnoknak külön véleménye van, mert a város ezuton sok veszteségnek lenne kitéve. A szerződés-tervezetet különben sokszorosítják s a szakbizottságok elé viszik.

* **Elmaradt közvacsora.** Tudvalevő, hogy február 14-ére nagy közvacsora rendezését vette tervbe a nagyváradai jótékony mozgalmak egyik lelkes vezetője özv. Des **Echerolles** Kruspér Sándorné a Sztaroveszky-gyermekórház, a női menedékház és az izr. öögylet javára. Mint most bennünket értesítenek, a közvacsora elmarad.

* **Ha te ugy, én is ugy.** A katonai parancsnokság a kiképzés végett behívott póttartalékosokat is a város nyakára küldi beszállásoltatás végett. Eddig eleget tett a város a kívánságnak. Legutóbb kérte, hogy erre a célra engedje át, amikor szükséges a pénzügyi kormány a fő-utcazi volt honvédlaktanyát, amely ugy is turesen áll. A miniszter azonban megtagadta ezen kérelmet. A városi tanács most arra az álláspontra helyezkedett, hogy a jövőben megtagadja a póttartalékosok beszállásoltatását, mert a törvény szerint csak az átvonuló és gyakorlatra behívott csapatokat köteles a város elszállásolni. Ha az állam mostoha a várossal szemben, gondoskodjék a póttartalékosoknak férőhelyről.

* **A segélyakció.** A Szent László-téri és a kolozsvári-utcai ételosztókat tegnap délelőn is óriási számban rohanták meg a szegények. Kiosztottak közöttük 1377 adag levest, ugyanannyi kenyert, azonkívül 35 egész kenyeret. A két melegező helyen elmúlt éjjel 31 férfi és 16 nő keresett menedéket a hideg elől.

* **A műkő drága.** Ländler Ferenc vállalkozó ajánlatot tett, mint irtuk, hogy 10 évi törlesztésre hajlandó az egész város utcáinak járdáit a Ländler-féle műkövel kiburkolni. Négyzetméterenként évenként a várostól 72 fillért kér, 10 évig, vagyis 7 kor. 20 fillérbe jönne egy négyzetméter műköburkolat. A városi tanács tegnap röviden foglalkozott a beadvánnyal, de azt nem ajánlják elfogadásra, igen sok hátrányért, amik között a legnagyobb az, hogy nagyon drága. Sokkal helyesebben tenné a város, ha a házilag készített betonjárda mellett foglalna állást.

* **Életunt cseléd.** **Varga** Eszter berattyó-ujfalui illetőségű 25 éves cseléd Szaniszló-utca 25. szám alatt levő lakásán tegnap reggel zsiros szódával megmérgezte magát. Halálos belső sérüléseivel a kózkórházba szállították. Nagynehezen kihallgatták, mely alkalommal tette okául egyedül életuntságát emlegette.

* **A főiskolák látogatottsága.** A hivatalos lap legutóbbi száma kimutatást közöl a hazai iskolákon a jelen tanév első felében beiratkozott hallgatókról. E szerint **budapesti tudományegyetemen** 6277 hallgató iratkozott be, 337-el több mint a múlt év megfelelő időszakában. A hittani karon beiratkoztak 91-en (tavaly szintén 91), a jogi karon 3941 (+37)

az orvosi karon 727 (+64), a bölcsészeti karon 1381 (+190). A **kolozsvári** tudományegyetemen a beiratkozott hallgatók száma 1754 (+162), ebből a jogi karra 1181, az orvosi karra 134, a bölcsészetre 254, a természettudományi karra 124 esik. A **műegyetemre** 1611 hallgató iratkozott be (-92). A **jogakadémiák** hallgatóinak száma a következő volt: **Nagyvárad** 264, Pozsony 194, Kassa 190, Eger 105, Pécs 131, Máramaros-sziget 139, Debreczen 254, Kecskemét 135, Sárospatak 77, Eperjes 212. A lét-zám jel-ntékenyebb változást nem mutat.

* **A megyei pénztár államosítása.** Ujév óta dolgoznak a vármegye és a kir. pénzügyigazgatóság Biharvármegyei pénztárának átadásán. Ma, csütörtökön fejezik be az átadást, amely-nél Papp Miklós kir. pénzügyigazgató és Papp János megyei főjegyző is jelen lesznek.

* **Somogyi Károly kérelme.** A mai szüntügyi bizottsági ülés elé nagy kérelemmel járul Somogyi Károly: fűtést és világítást kér a várostól, s kéri a szüntügyi bizottságot, hogy ezt a kérelmet pártolólág terjeszse a tanács, illetve a törvényhatósági bizottság elé. Kérel-mét Somogyi hosszabb beadvánnyal indokolja, melyben rámutat, hogy más városok mind ad-nak a színháznak fűtést és világítást, s azon-felül Temesvár 26,000, Debreczen 2,000, Sze-ged és Pécs 8-8000 korona szubvenziót. Nagyvárad semmit sem adott, ellenben az idei kemény tél alatt a fűtőkészülék is rossznak bizonyult, az igazgatót pedig a deficit anyagi romlással fenyegeti.

Ma fog dönteni ebben a kérdésben a szüntügyi bizottság. Nem akarunk e döntésnek eleje vágni, de megjegyezzük, hogy ha az idén deficit van, annak oka az, hogy a közönség nem pártolja ugy a színházat, mint pártolta eddig. Ennek pedig ismét az az oka, hogy a társulatot legjobb erői javarészben itt hagyták s azt a keveset is szélnék eresztí Somogyi, a ki megmaradt. Vegyük hozzá, hogy a má-sorba az ujdonságok közt kevés kivétellel a leggyengébbek jutnak le hozzánk Budapestről s hogy a zenekar a műsornál is gyengébb: akkor előre megjósolhatjuk, hogy minden igaz jóakaratumk daczára Somogyi jövőre kénytelen lesz nemcsak fűtést és világítást, de szub-venziót is kérni.

* **A szász trónörökösnek regényének finaléja.** A szász trónörökösnek világszerte ismeretes szerelmi kalandjába befejezőképen beleszólt a budapesti Hivatalos Közlöny is. Tegnapiszámában ugyanis közli Ő Felsége azon rendelkezé-sét, mely szerint a szász trónörökösnek mint született osztrák főhercegnőt eddig megillető összes jogok, kiváltságok felfüggesztettek. Az érdekes határozat teljes szövegében a következő:

Mint halljuk, Ő császári és apostoli királyi Felsége, ama teljhatalmával fogva, a mely Őt, mint a legmagasabb uralkodóhoz Fejét me-illeti, akként rendelkezett, hogy mindazon jogok, tisztelettelételek és kiváltságok, a melyek a Szászország trónörököse Ő királyi Fenségének nejét, mint született osztrák főhercegnőt, ed-dig megillették, felfüggesztessenek és hogy ez a felfüggesztés hatályban maradjon azon esetben is, ha a bekövetkező válóper — a címétbirodalmi polgári törvénykönyv 1577. §-ában szabályozott — ama következményekkel járna is, hogy a hercegné ismét eredeti családi nevével nyerné vissza.

Ezen legfelső rendelkezés következtében el van tiltva attól, hogy ezután a császári hercegnő és főhercegnő, Magyarország stb. királyi hercegnője címével éljen és hogy a születésénél fogva Őt megilleteti főhercegi címért a főhercegi jelvényekkel továbbra is használhassa. Nem illeti meg Őt többé a császári és királyi Fenség czime sem és reá nézve meg-szűnnek az ezen minőséggel összekötött tiszte-leti jogok is.

Két pénzügyi beszámolója.

A pénzügyi beszámolók most számolnak be múlt évi befizetéseik eredményéről.

Tegnap délután két nagyváradai pénzügyi bizottság tartotta közgyűlését. Mindkét gyűlés minden nevezetesebb mozzanat nélkül esett keresztül a beszámolón.

A gyűlésekről a következő tudósításokat adjuk:

A Polgári Takarékpénztár közgyűlése.

A nagyváradai Polgári Takarékpénztár tegnap tartotta évi rendes közgyűlését.

Az elmúlt év folyamán a pénzügyi bizottság előfordult kellemetlen zavarok folytán nagy érdeklődés nyilvánult a közgyűlés iránt s a tanácskozás természeténél fogva meggyőződtek a részvényesek. Erősen készültek az igazgatósági tagok választására s többféle szavazó lapok keringtek a jelenvöltek között.

A közgyűlés lefolyása a következő volt:

Kiss Döme igazgatósági tag bejelentette, hogy Sarkadi Tihamér igazgatósági elnök gyengélkedése miatt nem jelenhetett meg a gyűlésen s őt bizta meg az elnöki teendők végzésével. Konstatálta, hogy a részvényesek megfelelő számban jelentek meg s így a közgyűlés megtartható. A jegyzőkönyv hitelesítésére dr. Radó Ignácot kérte fel s kijelöltte a hitelesítőket s szavazás esetére a szavazatszedőket.

Ezután dr. Radó Ignác felolvasta az igazgatóság jelentését, amelyből közöljük a következőket.

Az elmúlt év nyarán egy oly esemény alkalmából, amely minden intézetnél előfordulhat, sőt gyakran előfordul, intézetünket támadó híresztelések terjesztettek a közönség között. Egy nagy bukásról szólt a híresztelés, amelynek a Polgári takarékpénztár állítólag oly mérvben lett volna érdekelve, hogy az intézet megrendüléséről, sőt alapítójának megsemmisítéséről is lehetett volna tartani. Bár igen sokan voltak, kik ezt a híresztelést kétkedéssel fogadták, mégis tekintettel arra, hogy részvényeink meglehetősen atomizálva vannak, tekintettel arra, hogy a Polgári szövetkezet pénzei nálunk vannak elhelyezve és ezen betétek tulajdonosai nagy részben a kisiparosok köréhez tartoznak: az intézetről elterjedt és célzatosan is kolportált híresztelések mégis oly mozgalmat támasztottak, a melyek folytán a volt igazgatóság indítatva érezte magát arra, hogy egy rendkívüli közgyűlésen mandátumát érvényben legyen, ennek folytán, a rendkívüli közgyűlés mielőtt bizott meg az intézet vezetésével és pedig egy fél évre, a jelen rendes közgyűlésig.

Megválasztásunk körülményei és ideje reá mutatnak arra, hogy ezen igazgatóság azon rendeltetéssel választotta meg, hogy ezen intézet megzavaró állapotát a nyugodt mederbe vissza terelje, az intézet vagyonát és egész üzletkörét beható tanulmány tárgyává tegye és ha szüksége fennforog, az előfordulható hibák és szabálytalanságokat kijavítsa, helyre hozza és eljárásának eredményéről ezen rendes közgyűlésnek világos tiszta képet nyújtson.

Igy fogtuk mi fel a helyzetet és ebben az irányban mozgott tevékenységünk működésünk lefolyt ideje alatt.

Ma, amidőn eljárásunk eredményéről beszámolunk, elsősorban azt kell kijelentünk, hogy az intézet hátrányára terjesztett és óriási veszteségekről szóló hírek tulzattak voltak.

Az intézetet tényleg érték veszteségek, de nem oly mérvben, hogy az az alapítóját támadta volna meg.

Erről szó sincs.

Az intézet ügykezelését és üzleteit évekre visszamenőleg vizsgálat tárgyává tettük. Átvizsgáltuk a legrigorosabban az egész váltó- és folyó-számlai anyagot és azon meggyőződés szerezte, hogy az eddig gyűjtött tartalék-alap és az idej nyereség feláldozásával nemcsak az idej veszteséget heverte ki az in-

tézet, hanem helyre hozta évek mulasztásait a kétes vagy gyenge követelések kiseljeztése körül is. Abból indultunk ki, a mennyiben a rendelkezésünkre álló eszközökkel lehetséges expialjuk a multnak minden hibáit és mulasztásait, hogy egy egészséges alapu új életet kezdjünk és azért amidőn a mérleg szerint javasolt 84033 kor. 02 fill., azaz nyolcvanezzer harminczhárom kor. 02 fill. leírást hozzuk javaslatba: tul is mentek azon a határon, a melyet rendes körülmények és hasonló üzleti eredmény között a tartózkodó üzleti politika megszab.

Az intézet igazgatásának átvétele és az addigi működés áttekintése után azon meggyőződés érelődött meg bennünk, hogy az a mód és azok az elvek, amelyek szerint az üzlet egy a folyó-számlai, mint a váltók, mint a jelzálog-kölcsönök terén vezetett: a mi elveinknek meg nem felelnek és mert úgy tudtuk, hogy a rendszerváltozás csak úgy vihető keresztül, ha az intézet vezetésében is teljes változás áll be. — a reorganizálást azzal kellett kezdenünk, hogy az intézet eddigi pénzügyi- és jogi vezetőitől, a régi aera képviselőitől megválunk. Mindkét állás betöltéséről ideiglenesen intézkedtünk és a végleges szervezkedést és rendszeresítést az ezen közgyűlésen megválasztandó igazgatóságnak hagytuk fenn. Az intézet volt vezérigazgatója, Weisz Izidor urral a vele fennálló szerződési viszonyt egyezségileg kellett megszüntetnünk. A volt vezérigazgatónak még hat évig folyó szerződése volt az intézettel, mely neki 8000 korona évi fizetést és a tiszta nyereség 5%-át mint jutalékot biztosított. Ezen szerződést, ha a vezérigazgató egyezségileg meg nem válik az intézettől, csak peres uton lehetett volna hatályon kívül helyezni.

Ezen személyi változások keresztülvitele után legfőbb igyekezetünket a váltó-tárca megrostálására és a folyó-számlai fedezetek rendbehozására fordítottuk. Minthogy pedig úgy találtuk, hogy visszelszámolási üzletünk is túllépett a szükséges mértéken; új üzleteket csak mérsékelt mennyiségben kötöttünk, ellenben redukáltuk üzletsinket oly módon, a hogy az üzletfeleink sérelme és megszorítása nélkül lehetett volt. Annál inkább volt erre szükség, mert az a nagy mozgalom, mely üzletünket megtámadta, nem mehetett el hatástalanul hitelünk felett sem.

Elvül tüztük ki, hogy a jelzálog-üzletet a legszűkebb mederbe szorítjuk, mert úgy vagyunk meggyőződve, hogy egész üzletünket a kereskedelem rendelkezésére kell bocsájtanunk, s azért töké minden immobilizálása, hosszabb időre lekötése a mi üzleti elveinkkel ellenkezik. Legfőképpen az üzleti tárca-váltók leszámítása az az üzletág, a mely a mi intézetünknek megfelel és ez az üzletág körültekintő, óvatos kultiválása és fejlesztése, másrészt kisebb rangú kereskedők és kisiparosoknak a szövetkezettel kapcsolatos támogatása oly két feladat, mely képes egyéb erőket absorbeálni és e mellett részünkre kielégítő jövedelmet is biztosít.

Tisztelet közgyűlés! Az idej üzletév 47042 kor. 34 fillér jövedelmet hozott, dacára annak, hogy miit jeleztük, a második félévben csak az üzlet rendbehozásával foglalkoztunk, új üzleteket csak az év utolsó hónapjaiban kötöttünk. S még sem ajánlhatjuk azt, hogy a részvényeseknek osztalék adassék; ezt bizonyára mi is fájjaljuk.

Végül indítványozzuk, hogy a mérleget jóvá hagyóan elfadják, az ott előterjesztett leírásokat határozattá emeljék és úgy a régi igazgatóság, mint részünkre, valamint a felügyelő-bizottság részére a felmentvényt megadják méltóztassék.

Az igazgatóság nevében:

Sarkadi Tihamér,
elnök.

Atzél Zsigmond vezérigazgató-helyettes jelentést tett a nyugdíjalap állapotáról s felolvasták a felügyelő-bizottság jelentését.

A jelentéseket és a bemutatott mérleget a közgyűlés elfogadta.

Az igazgatóság javaslatot terjesztett elő az alapszabályok módosítására. — A módosításokat vita nélkül elfogadták.

Elnök felhívta a jelenvöltek a választások megejtésére.

Nagy zaj keletkezett erre. A jelenvöltek többsége az eddigi igazgatóságot óhajtotta egyhangulag megválasztani, azonban többen szavazást kértek.

Elnök felemlíti, hogy az alapszabályok szerint ha 3 részvényes kéri, szavazást kell elrendelni. Most pedig többen szavazást kértek.

Ismét óriási zaj keletkezett erre.

Dr. Radó Ignác: az igazgatóság respektálja az alapszabályokat és senkit nem akar elzárni attól, hogy véleményét szabadon nyilváníthassa. Ezért kéri a szavazás elrendelését.

A szavazás eredménye a következő:

Igazgatók lettek: Moskovits Mór (1164), Stern Mózes (1163), Sarkadi Tihamér (1162), Kiss Döme dr. (1160), Schwartz Márton (1149), Kugler Albert (1129), Weisz Márton dr. (1160), Deutsch Simon (1144).

Szavazatokat kaptak az igazgatói tagságra: Székely Sándor (164), Darvassy Lajos (118)

A felügyelő bizottságba beválasztották rendes tagok Székely Sándort (1089.) Póttagnak Szalay Józsefet (1099.)

Választmányi tagok lettek:

Alexander Lajos (1035), Baczky Lajos (1061), Ciceronescu Sámuel (1019), Friedmann Benő (1061), Fried Ignác (1039), Grósz Albert (1061), Kaczvinsky Andor (1051), dr. Lázár Aurél (1051), Mav Sándor (1011), dr. Moskovits Miklós (1022), Parlesz József (1041), Polgár Gyula (925), dr. Rosenthal Mór (1012), Szódényi Nándor (1051), Schwartz Mór (1041), Schwartz Miksa (1016), Schönberg Armin (985), Schönfeld Lajos (1014), Sonnenwirth Simon (1041), Wallerstein Ferenc (1021), Weisz József (1051), Weisz Károly (975.)

Póttagok: Dr. Altmann Jakab (1044), dr. Ertler Jakab (1050), Gaszner Károly (1055.)

Szavazatot kaptak még rendes választmányi tagságra: Ertler Mór (62), Gyagyovszky Viktor (126), Altmann Jakab (48), Hann Lajos (41), Szilárdy Ernő (48), Kiss Károly (10), Nozák Rudolf (21), Kovács Kálmán (16.)

A Leszámitó és Jelzálogbank közgyűlése.

A nagyváradai Leszámitó és Jelzálogbank szüntén délután tartotta évi közgyűlését, amelyen mintegy 45 részvényes volt jelen.

Gullmann József elnököt. A megnyitás után a jegyzőkönyv hitelesítésével dr. Friedländer Sámuel bizta meg.

Moskovits Miksa vezérigazgató felolvasta az igazgatóság jelentését, amelyből kitéjük, hogy az elért tiszta nyereség 43001 korona, s részvényenkint 12 korona osztalékot ad részvényeseinek. A forgalom az előző évhez képest emelkedett.

Úgy az igazgatóság, mint a szüntén felolvasott felügyelőbizottsági jelentést és a mérleget tudomásul vették, s a felmentvényt megadták.

A közgyűlés a felügyelő-bizottságba beválasztotta a volt felügyelőket, nevezetesen dr. Miskolczy Ferencet, Komlóssy Józsefet, Keszthelyi Zoltánt, dr. Mayer Lászlót és Sonnenfeld Adolfot. A kisorsolt igazgató tanács tagok helyébe újból megválasztották Mezei Odón, Feldmann Izidor, Karger Sándor, Kaufmann Márton, dr. Várnay Ferenc, Milibák József, Schüch József, dr. Pácz Sándor, Nozák Rudolf, Márkus Bernát, Schwartz Mór, Pollák Zsigmond és Weinmann Béla részvényeseket.

Mezei Odón a részvényesek nevében köszönetet szavazott az igazgatóságnak és tisztviselői karnak az elért szép eredményért. Ezzel a gyűlés véget ért.

MULATSAG.

FARSANGI NAP TÁR.

Jan. 31. A Biharmegyei Nőegylet kalikóbálja.
Jan. 31. Kiskereskedők táncestélye.
Febr. 1. A 48-as népkör bálja.
Febr. 7. Postások bálja a Zöldfában.
Febr. 7. Tiszti-bál.
Febr. 15. Az izr. nőegylet hangversenye és táncestélye.
Febr. 21. Honibál a Vöröskereszt javára.
Február 22. Tüzoltó bál a Zöldfában.

SZINHÁZ.

HETI MŰSOR.

Csütörtök: Boszorkányvár.
Péntek: Gyurkovics leányok.
Sombat: Egy éj Velenczében (Strausz operettje.)

Hoffmann meséi.

Offenbach remek zenéjű, megkapó regényes operája mindig meg fogja találni a maga nagy közönségét. A gyönyörű, dallamos, szingazdag zene, akárhányszor halljuk, mindig az újság ingerével hat.

Tegnap volt azonban egyéb újság is: **Sugár Aranka** vendégszereplése. Régen nem láttuk színpadunkon s a közönség meleg rokonszenvvel fogadta, a hogy régi jó ismerőst fogadni szokás. **Sugár Aranka** ezt a meleg fogadtatást kivált a II. felvonásban teljesen megérdemelte. A baba-ária gyönyörű volt. A III. felvonásban Antónia szerepe nagyobb hangterjedelmű, mint a II.-ban Olympiáé, még pedig több a mély fekvésű részlet; itt már a vendégművész akaratlanul is eszünkbe juttatta, hogy sokkal szebben is énekelték már ezt Nagyváradon. A magasabb hangok csengésével, nagy énektudásával és jó játékkal azonban itt is tapsokat provokált **Sugár Aranka**.

Pintér ismét remekelt; játéka, éneke tökéletes, maszkja mesteri. **Ferényi**-nek (Hoffmann) is kitűnő napja volt: igen jól énekelte, kedvvel játszott, meg is tapsolták érte. **Bérczi** ügyes játékkal, **Heltai** sima énekével tünt ki. Ellenben **Kulinyi** Mariska erejét nagyon felülhatalmá Miklós szerepe; ritkán vágnak ki olyan hamis hangot, a milyennel ő a II. felvonásbeli dalt befejezte. Az énekkarból a tenor bárdolatlan, a zenekar pedig, bár a hegedűsök utóbb tanultak, ehhez az operához gyenge, erőltet s nem eléggé képzett.

A rendező, vagy a kinek kötelessége, vigyázzon máskor, nehogy a pofon előbb csattanjon, mintsem odavágják s ne rontson el minden felvonást egy-egy botrányos késedelem.

Monna Vanna. A heti műsor megbomlása miatt a színház vezetősége kénytelen volt e hétről elhalasztani **Monna Vanna** bemutatását. A jövő héten kerül színre Maeterlinck szenzációs darabja.

Sugár Aranka a Boszorkányvárban. Ma, csütörtökön este a **Boszorkányvárban** lép föl **Sugár Aranka**, a vendégprimadonna. Székely Irén híres szerepében látjuk mely méltán híres és kiváló szerepe különben **Sugár Aranka**nak is. Coraliét játssza s alkalma lesz ragyogtatni gyönyörű hangját, hatalmas énektudását. Az operett szereposztása nagyjában az ismert és kitűnő.

Barna Jolán. **Barna Jolán**, a győri színtársulat kedvelt, kitűnő naivája, egy talentumos fiatal nagyváradai leány vendégszerepel pénteken este a Szigligeti-színházban. Szerződéses vendégszereplés célja. A vendégművész **Herczeg Ferencz** népszerű darabjában a **Gyurkovics leányok**-ban mutatkozik be a nagyváradai közönségnek, Miczi szerepében.

Egy éj Velenczében. Strausz gyönyörű muzsikája operettjét, az **Egy éj Velenczében**-t, melynek fölújítása kedden **Amon Margit** hirtelen betegsége miatt elmaradt, szombaton fogják játszani a Szigligeti-színházban. Vasárnap este is ez a kitűnő operett kerül színre.

Vasárnap délután. Vasárnap délután régi, kipróbált délutáni darab kerül színpadra a Szigligeti-Színházban. — A **Feleskei notárius**. A régi, kitűnő bohóság czímű szerepét **Bognár János** játssza.

Sugár Aranka kisasszonynak,

a kolozsvári Nemzeti Színház kiváló művésznőjének felléptével.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 132.

Bérlet 114. sz.

Ma csütörtökön, 1903. január 29-én:

Boszorkányvár.

Operette.

SZEMÉLYEK:

Mihály gazda, módos paraszt	Csatár Győző
Marsca, leánya	Székely Anna
Lamotte, udvarmester	Krasznay Andor
Jócsi, csordás	Perényi József
Klári néne	Benkő Jolán
Verus, unokahuga	T. Pogány Janka
Kányavári, gróf	Szathmáry Arpad
Kakasdi	Vank István
Bonneville) uracsok	Deésy Alfréd
Capponi)	Heltai Jenő
Coralie, énekesnő	Sugár Aranka
Andris	Pintér Imre

HELYARAK: Nagypáholy 7 frt. Földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsolye 1 frt 50 kr. Kőrszék 1 frt 20 kr., Támlászék, 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr. Erkélyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színlap 10 kr.

Jegyek előre válthatók színház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás 7 órakor

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3 órától előre válthatók.

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Holnap pénteken, január 30-án:

Gyurkovics leányok.

Vigjáték.

EGYESÜLETEK.

A Pázmány Egylet közgyűlése.

Az Országos Pázmány-Egylet ma január 29-én, az egyesület védőszentszentjének szent Ferencnek napján tartja közgyűlését, melyet d. e. fél 11 órakor sz. mise előz meg az egyetemi templomban. A közgyűlés maga délután 4 órakor lesz a budapesti katolikus kör disztermében s arra az elnökség a tagok családját is szívesen látja, mint hallgatóságot. A közgyűlés keretében **Kiss János dr. alelnök**, pápai prelátus ő Szentségének felhatalmazása alapján **pápai áldást** fog osztani.

ZENE ES MŰVESZET.

Székely Irén és B. Kertész Ella Nagyváradon.

Az izraelita nőegylet február hó 15-én tartja meg táncszal egybekötött hangversenyét.

Ezen hangversenyen **Székely Irén**en kívül még **Beck Vilmos**, a kir. operaház kiváló művésze és felesége **Beckné Kertész Ella** művésznő fognak közreműködni.

Nagyvárad intelligens közönségével felesleges a felsorolt szereplőket hosszasan ismer-

letni. **Székely Irén** és tüneményes hangjáról jól ismeri a közönség, **Beck Vilmos** énekművészetének híre diadalmasan járta be már Magyarországot, sőt Európa több színpadát, **B. Kertész Ella** pedig szavalni fog és bájosan utánozza az ismert fővárosi művésznőket.

Igazságszolgáltatás.

A Krivány-ügy epilógusa.

A Krivány sikkasztásából származó kár fedezetére Aradmegye annak idején **Swegger Lajos** és **Barb Efrém** vagyonát mint bűnrészeseket lefoglaltatta. Ez ellen **Swegger Lajos** és **Barb Efrém** többször kérvényezéssel éltek.

Aradvármegye választmánya erre vonatkozólag azt indítványozta, hogy a közgyűlés teljesítse a zárlat feloldás iránti kérelmeket, mert a pörleendő összeg oly nagy, közel 700.000 korona, hogy az utána fizetendő illeték a fedezetet teljesen felemészti.

Ez indítvánnyal szemben az alispán a pör megindítását javasolta s a közgyűlés ezt fogadta el 26 szótöbbséggel, tehát a kártérítési pört megindítja Aradvármegye.

Komolyra fordult verekedés.

Erdekes fordulója a tegnapi büntügyi tárgyalás egy körösszeg-apáti-i legény büntügyének. Erős felindulásban elkövetett emberölés büntetőnek kísérletéért vádolta mind máig a kir. ügyészség **Avel Papp Sándort**, míg a tegnapi tárgyaláson a tanúk vallomásaiból az tűnik ki, hogy korántsem volt **Papp Sándor** erős felindulásban akkor, mikor **Lózer Ambrusra** lőtt, — így tehát a kir. ügyész indítványára a bizonyítás kiegészítését rendelte el a kir. törvényszék.

Utasította a vizsgálóbíró, hogy helyszínrájt vegyen föl a bűnesetről, s ezenkívül több szemtanú beidézését rendelte el.

Ezekből következtetve valószínű, hogy a **Papp Sándor** ügye, — mint emberölés kísérlete, az esküdtszék elé kerül.

Az így komolyabbra fordult bűntény pedig a következő:

1902. augusztus 31-én Körösszeg-Apátiban a **Farkas Bernát** kocsmájára előtt **Papp Sándor** öszzeszóalkozott **Lózer Ambrussal**, s a veszekedés annyira elmérgesedett, hogy állítólag **Lózer Papp Sándort** fellökte, mire **Papp Sándor** egy rozszant revolverrel **Lózerre** lőtt, de szerencsére az egyik szemtanú meglökte **Papp** karját elhárította a gyilkosságot, de nem akadályozhatta meg abban, hogy **Papp** tovább ne ütlegelje **Lózer**-t. A mai tárgyaláson még az is kétséges lett, hogy **Lózer** bántalmazta volna **Papp Sándort**, mielőtt ez rálőtt. Emiatt esett el az erős felindulás föltétele, s ezért rendelte el a törvényszék az újabb vizsgálatot. **Dr. Várady Odön** a bizonyítás elrendelésében megnyugodott s így védelmére valószínű, az esküdtek előtt kerül a sor.

Brutális mezőőr.

Porkoláb János 30 éven keresztül őrizte hűségesen a csokalyi erdőt. Akármilyen hűséggel is vigyázott, a hasábfákat azért mindig lopdosták. Az öreg erdőőr egyszer aztán lesbe állott, s megcsipett egy 12 éves fiucsukát **Zajka János** bojtárt a mint az farkásra akart mászni. A haragos erdőőr a kis fiút teljesen levetkeztette, s jól elnászpárolta s egy vastag kötéllel a disznóólhoz kötötte, hol a gyermek egy napig mar dt kikötve.

Porkoláb Jánost tegnap vonta felelősségre a nagyváradai kir. törvényszék, vádolva őt személyes szabadság megsértése, hivatalos hatalommal való visszaélés, s súlyos testi sértés vétségével.

Tóth Bálint kir. alügyész vádbeszéde után **Poyárn** Szever ügyvéd terjesztette elő hatáson védbeszédét.

A kir. törvényszék **Porkoláb** Jánost a fenti vádakban mondotta bűnösnek s ezért 4 havi fogházra ítéltek. Az ítélet ellen egy az ügyész, mint a védő felebbezték.

Véres lakadalom.

Ragyogó szép nyári napon, 1901. augusztus 15-én esküdték örök hűséget **Tóth** János Ottomány leggazdagabb legénye **Nyizmánszky** Margitnak, a falu gyöngyvirágának, ki után a falu legénysége settenkedett. A szépséges Margit azonban csak **Tóth** Jánost szerette, kinek boldog hitvese ma is. A boldog szerelmesek szülei gyermekeik esküvője után nagy lakadalmat csaptak, melyre hivatalos volt majd nem az egész falu. A lakadalomra a menyasszony 3 leánykori imádója elnézett egy este 8 óra tájban, mégpedig maskaráknak öltözve. Az egész másznépnek tetszettek a leleményes és kaczagai való figurák, különösen azért, mert azok talpra esett aktuális versekkel mulattatták őket.

A három legény egész illedelmesen viselte magát addig, míg a menyasszonyt régi gyűlölt vetélytársuk **Kovács** Péter meg nem tánczoltatta. A legények mikor látták, hogy a menyasszony **Kovács**sal tánczol, kimentek a tereméből és összebeszéltek, hogy őt alaposan helyben hagyják. Tervüket végre is hajtották. **Kovács** e táncz után kiment az udvarra, de alig tett két-három lépést, már valaki — **Seres** Pál — jól arcul ütötte e szavak kíséretében:

— Ez csak előleg volt a többit majd később kapod; szeretelen, gazember.

Kovács szintén megütötte **Seres** azt gondolva, hogy ezzel vége lesz a civakodásnak. A három legény azonban nem úgy gondolkozott; hanem éjjel midőn **Kovács** a lakadalomról hazafelé ment, az utcán megtámadták s véresre ütötték farkos botjaikkal. A szerencsétlen magán kívül levő **Kovács**ot botokon elhurozolták a falu végén levő árokhoz s abba telelőkték. **Kovács**ot csak másnap találták meg az árokban vérbe fagyva az arra menő vásárosok s beszállították a biharmegyei közpórházba, hol 8 héig őrizte az ágyat.

A nagyvárad kir. törvényszék vizsgáló bírójára szerényes nyomozása csakhamar kiderítette, hogy a tettesek **Seres** Pál, **Némethi** Jenő és **Osváth** András ottományi falusi legények s ellenük megindították a bűnvádi eljárást.

A kir. törvényszék tegnap tartotta meg az ügyben a tárgyalást, melynek folyamán számos tanukat hallgattak ki, kik mind a vádiottak ellen vallottak. A vád és védbeszédek meghallgatása után mind három legényt súlyos testi sértés bűntettében mondták ki bűnösnek s ennek alapján **Seres** Pált és **Némethi** Jenőt

6—6 havi börtönre, **Osváth** Andrást pedig 1 havi fogházra ítélte a kir. törvényszék.

Az ítélet ellen egy az ügyész, mint a védők felebbezték.

TÁVIRATOK.

Lónyaiék sajtópere.

Bécs, január 28. (Saját tud. távirata.)

Lónyai gróf és neje megbízták Lovag **Sprung** bécsi ügyvédet, hogy a róluik koholt rágalmat terjesztő osztrák lapok ellen bűnvádi feljelentést tegyen.

A Kistaludi-Társaság választó gyűlése.

Budapest, jan. 28. (Saj. tud. táv.)

A Kistaludi-Társaság mai választó gyűlésén a megüresedett helyekre új tagokul **Négyesi** László aethetikust, **Fraknói** Vilmos történetírót, **Hegedüs** és **Gárdonyi** Gézáat ajánlották.

Gromon nyilatkozata.

Budapest, jan. 28. (Saj. tud. táv.)

Az Alkotmány mai cikkére vonatkozólag, mely szerint **Singer** Gromon államtitkár utján jutott volna **Apponyi** memorandumához, — **Gromon** Dezső államtitkár ma nyilatkozatot adott ki, melyben az egész cikket rágalomnak nyilvánítja.

Lipót Ferdinánd, mint toscanai nagyherceg.

Bécs, január 27. (Saj. tud. táv.)

A Neues Wiener Tagblatt legutóbbi száma közli, hogy bárha **Lujza** szász trónörökösnet megfoszlják is az osztrák főhercegnői rangtól, a toscania hercegi házi szabályok értelmében megtarthatja a toscanai hercegnői címet és rangot. Ép úgy **Lipót Ferdinánd** főherceg is, sőt a származás sorrendje szerint igényt tarthat a toscanai nagyhercegi címre.

Tárgyalás a szász trónörökös válóperében.

Drezda, január 28. (Saj. tud. táv.)

A trónörökös válóperében ma 10 órakor kezdte meg a szász király által választott bíróság a tárgyalásokat. A bíróságot

kirendelő kéziratot a nyilvánosság előtt olvasták föl, s aztán zártülésben tárgyalták az új királyi idyll részleteit.

Majd a bizonyítás kiegészítésére a délutáni órákban a tárgyalást február 12-öre halasztották.

Singer nyilatkozott.

Budapest, jan. 28. (Saj. tud. táv.)

Az **Apponyi** memorandum ügyében **Gromon** nyilatkozata után **Singer** is nyilatkozatot tett közzé, melyben ismételtelen kijelenti, hogy tisztességes uton jutott lapja az **Apponyi** memorandumához. Egyebekben ügye további ítéletét a nagy közönségre bizza.

Vilmos császár születésnapja.

Trieszt, január 28. Tegnap este a német birodalmi polgárok egyesülete ünnepi lakomát rendezett **Vilmos** császár születése napja alkalmával. A lakomáról hódoló táviratot küldtek **Vilmos** császárnak. (M. T. I.)

NYILTTER.

Olcsó ezüst-bevásárlás!!

119

A m. kir. fémjelző hivatal által fémjelzett 13 próbás ezüst evőkészletek 5 $\frac{1}{2}$ krajczár grammja

DEUTSCH SIMON

ékszerésznél

Nagyvárad, Bémer-tér.

Kiadó lakás.

A Kossuth-utcai Mezey-házban a II-ik emeleten egy 6 szobás utcai lakás f. évi május 1-től kiadó.

Bővebbet a házmesternél.

180.

AMERIKAI ÁRUHÁZ

NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA. BAZÁR-ÉPÜLET.

Olcsó árakban utólrhetetlen!!

Bámulatot keltő farsangi cikkek!

Ugyszintén

minden rőfös-árakban meglepő nagy választék!

Natúrídők.

Budapest, jan. 28.	
Buza októberre	8.01
Buza áprilisra	8.98
Tengeri	5.16
Rozs okt.	6.58
Zab ápr.	—
Káposzta, repce, aug.	6.96

Értéktőzsde.

Budapest, jan. 28.	
Osztrák hitel	697.—
Magyar hitel	701.—
Allamvasút	—
Rimamurányi	509.50
Magyar jelzálog	472.—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1908. jan. 28-án.

Magyar aranyjárdék 4	121.—
Magyar koronajárdék	94.—
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2	—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2	—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	100.—
Italmérségi jog megváltási kötvény	—
Horráth szlavonföldterhermentesítési kötvény	99.50
Magyar nyeresémi-sorsjegy-kölcsön	201.50
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	161.50
Osztrák járadék papirban	100.50
Osztrák járadék papirban	100.50
Osztrák járadék aranyban	121.—
Osztrák korona járadék	101.50
Osztrák államsorsjegyek	156.50
Osztrák magyar bank részvény	15.60
Magyar hitelbankrészvény	757.—
Osztrák hitelintézet részvény	704.50
Párisi vista	95.45
29 frankos arany (Napoleon'dor)	19.07
Németbirodalmi márka	117.15
Londoni vista	239.95
20 márkás arany	28.41

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

Olcsó lakás.

Nagy Teleky-utcán, a Kath. Legényegylet házában, az emeleten egy utcai és egy udvari szép tágas, világos, egymásba nyíló szoba minden órán olcsó áron kiadó.

Értekezhetni a házmesternél ugyanott.
127.

Három magtár

azonnal kiadó a
**Biharmegyei kereskedelmi, ipar- és
terményhitelbank**

Nag. Teleky-utcai házában. 306

Lelkészek, tanítók, katolikus egyesületek, keresztény szövetkezetek pártfogásába ajánljuk

Helvey Lajos dr. könyvét:

A

Vasárnap délután

czimű pompás népies elbeszélés-kötetet. A derék könyvecskének minden plebánia és iskola könyvtárában, valamennyi egyesületünk és szövetkezetünk asztalán helyet kell foglalnia. Ára postai bérmentes küldéssel egy korona. Pénz előzetes beküldése mellett megrendelhető a szerző czimén, Budapest, VIII. Szentkirályi-utca 28/a.

Még itt
soha nem létezett!

Legolcsóbb
fűszer
bevásárlási forrás

a

MERTZ-féle

üzletben

Körös-utca. Telefon: 448.

MAI NAPTÓL KEZDVE:

ajándék! CZUKOR! ajándék!

Egy kiló finom Cuba kávé	1 frt 60 kr
Egy kiló cukor hozzá ajándékul.	—
Fél kilogram finom Cuba kávé	— frt 80 kr.
Fél kiló cukor hozzá ajándékul.	—
Negyed kiló finom Cuba kávé	— frt 40 kr.
Negyed kiló cukor hozzá ajándékul.	—
Egy kilogram finom Ceylon Cuba kávé	2 frt — kr.
Egy kiló cukor hozzá ajándékul.	—
Fél kilogram finom Ceylon Cuba kávé	1 frt — kr.
Fél kilogram cukor hozzá ajándékul.	—
Negyed kiló finom Ceylon Cuba kávé	— frt 50 kr.
Negyed kiló cukor hozzá ajándékul.	—
Egy kiló legfinomabb Extr. Cuba kávé	2 frt 40 kr
Egy kiló cukor hozzá ajándékul.	—
Fél kiló legfinomabb Extr. Cuba kávé	1 frt 20 kr.
Fél kiló cukor hozzá ajándékul.	—
Negyed kiló legfinomabb Ex r. Cuba kávé	— frt 60 kr.
Negyed kiló cukor hozzá ajándékul.	—

Valódi «FRANCK»-kávé, eredeti ládikákban:
1/6 kiló 10 kr. 1/4 kiló 12 kr. 1/2 kiló 22 kr.

TEA, legfinomabb **császár-keverék**, negyed kiló 2 frt 50 kr.
Hozzá egy kiló cukor ajándékul.

Egyben ajánlom legjobbnak elismert fűszer, csemege, liszt és főzelék nagyraktáramat, olcsó áron!

Narancs és Czitrom 6 darab 10 kr.

CSEMEGE SZÓLLÓ! 5 kilós kosár 2 frt.

ALMA, tiroli **bőr-kormos** és más fajok.

Egy liter finom petroleum	13 kr.
Egy liter salon petroleum I.	16 kr.
Egy liter császár olaj, legfinomabb	18 kr.

Elvem most is a régi pontos mérleg és szolid kiszolgálás mellett a legjobbat a legolcsóbban jó hírnévem érdekében mindenkor kiszolgán. Kérem ezen alkalmat felhasználni. — További szíves pártfogásukat kérve, tisztelettel

MERTZ NÁNDOR UTÓDA.

Nagyvárad, Körös-utca. Telefon 448.

Ingyen!

1 kilogram kávéhoz 1 kiló cukor.

Ingyen!

1 kilogram kávéhoz 1 kiló cukor.